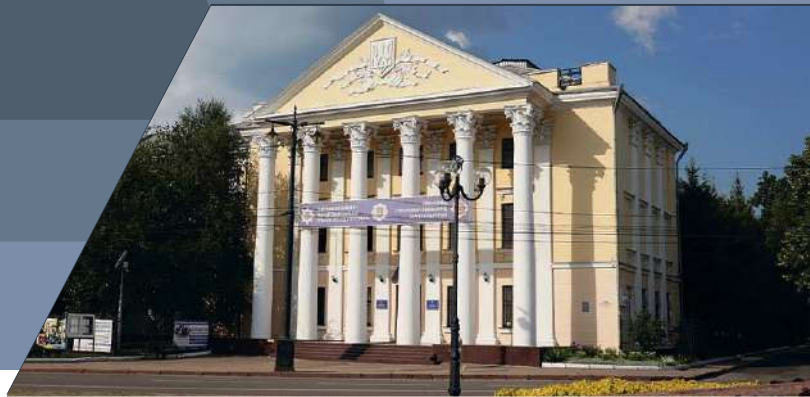

ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ

II Міжнародної науково-практичної конференції

«АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ ДЛЯ СЕКТОРУ БЕЗПЕКИ І ОБОРОНИ В УМОВАХ ВІЙНИ»

17 КВІТНЯ 2025 РОКУ

CUESC

**МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ ДОНЕЦЬКИЙ
ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ВНУТРІШНІХ СПРАВ**

**АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ ДЛЯ
СЕКТОРУ БЕЗПЕКИ І ОБОРОНИ В УМОВАХ ВІЙНИ**

**МАТЕРІАЛИ II МІЖНАРОДНОЇ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
17 квітня 2025 року**

УДК 351.862:342.78(477)(082)

Редакційна колегія:

БУГА Ганна – *голова редколегії* – начальник відділу організації наукової роботи Донецького державного університету внутрішніх справ, доктор юридичних наук, доцент;

Члени редакційної колегії:

СТЕЦЮК Роксолана – завідувач редакційно-видавничого відділення відділу організації наукової роботи Донецького державного університету внутрішніх справ, кандидат філологічних наук, доцент;

ШУРУН Ірина – науковий співробітник відділу організації наукової роботи Донецького державного університету внутрішніх справ

A43

Актуальні питання підготовки фахівців для сектору безпеки і оборони в умовах війни : матеріали II Міжнародної науково-практичної конференції (м. Кропивницький, 17 квітня 2025 року). Кропивницький : ДонДУВС, 2025. 690 с.

Рекомендовано до друку вченою радою Донецького державного університету внутрішніх справ (протокол № 11 від 28.05.2025 року).

Збірник містить доповіді представлені на II Міжнародній науково-практичній конференції «Актуальні питання підготовки фахівців для сектору безпеки і оборони» (м. Кропивницький, 17 квітня 2025 року). Видання розраховане на науковців закладів вищої освіти, представників Міністерства оборони України, Збройних Сил України, Державної спеціальної служби транспорту, Міністерства внутрішніх справ України, Національної гвардії України, Національної поліції України, Державної прикордонної служби України, Державної міграційної служби України, Державної служби України з надзвичайних ситуацій, Служби безпеки України, Антитерористичного центру при Службі безпеки України, Служби судової охорони, Управління державної охорони України, Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України, Апарату Ради національної безпеки і оборони України, розвідувальних органів України, центрального органу виконавчої влади і громадських організацій, а також усіх, хто цікавиться актуальними питаннями підготовки фахівців для сектору безпеки та оборони.

Усі доповіді представлено в авторській редакції.

УДК 351.862:342.78(477)(082)

© Автори, 2025

© ДонДУВС, 2025

Отже, коли наш ворог брутально перекручує інформацію, саме історія залишається головним елементом контрпропаганди у період війни. Головним завданням залишається репрезентація власної історії на основі першоджерел і розвитку критичного мислення. Варто сподіватися, що не лише історики, а і українські політики, журналісти, кінематографісти як на загальнодержавному так і на регіональному рівнях активізують не лише вивчення, а і висвітлення та популяризацію історії і культури українського народу та його віковичне прагнення до свободи.

Список використаних джерел

1. Пономарьов А. Українська етнографія : курс лекцій : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. Київ: Либідь, 1994. 316 с.
2. Ренан Е. Що таке нація. URL: <https://zbruc.eu/node/59455>
3. Горіховський П. Особливості вивчення історії війн у школах російської федерації. Збірник наукових праць Уманського державного педагогічного університету. 2023. Вип. 2. С. 6–16.

Богдан ДЕРЕВЯНКО,

*провідний науковий співробітник Державної установи «Інститут економіко-правових досліджень імені В.К. Мамутова НАН України»,
доктор юридичних наук, професор*

НОРМОПРОЄКТУВАННЯ ЗАКОНОДАВСТВА ПРО ПРАВОВИЙ СТАТУС ЗВО З ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ З БЕЗПЕКИ ТА ОБОРОНИ В УМОВАХ ОБМЕЖЕНОСТІ ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПРАВОВИХ ФОРМ

Українська держава, її економіка, збройні сили, громадяни проживають безпрецедентно важкі часи у своїй історії. В таких умовах консолідація зусиль кожного на своєму місці сприяє досягненню майбутньої перемоги над агресором з відновленням міжнародно визнаного суверенітету України та покаранням воєнних злочинців. Важливе значення у ланцюжку захисту держави, її народу, її суверенітету мають фахівці для сектору безпеки і оборони та заклади вищої освіти (ЗВО), які здійснюють їх підготовку.

Воєнні дії на території України, окупація певної кількості міст, селищ і сіл на сході і півдні країни, періодичні обстріли різними видами зброї майже усієї території країни спричинили важку демографічну кризу. Ця криза серед іншого знайшла прояв в еміграції кількох мільйонів громадян України молодого віку та у значному зниженні народжуваності. Така ситуація викликала попит на застосування принципів доцільності і раціональності при здійсненні нормопроєктування законодавства про правовий режим діяльності ЗВО загалом та таких, які готують фахівців з безпеки та оборони зокрема. В умовах дії правового режиму воєнного стану потреба у фахівцях з оборони є необмеженою. Цього не можна сказати про потребу у фахівцях із безпеки, поділених за великою кількістю напрямів і спеціалізацій. Відомо, що кількість дільничних інспекторів поліції, оперативних уповноважених МВС, СБУ, прокурорів та багатьох інших службовців різних міністерств, комітетів, комісій, органів, має бути пропорційною кількості громадян, які мешкають у певній місцевості. Зі зменшенням кількості громадян кількість державних службовців, покликаних забезпечувати безпеку цих громадян, має також пропорційно зменшуватися. Відповідно, повинна пропорційно зменшуватися і кількість ЗВО, які готують фахівців із безпеки. Діяльність із нормопроєктування в Україні уже починає проявлятися у цьому напрямі. Та це не єдина проблема ЗВО з підготовки фахівців з безпеки та оборони з боку сучасного нормопроєктування їх правового статусу.

Більшість ЗВО з підготовки фахівців з безпеки та оборони є державними установами або некомерційними організаціями державної чи інколи комунальної форми власності. Державним або комунальним майном такі ЗВО володіють, користуються і розпоряджаються на основі права оперативного управління. Загалом ЗВО відносно недавно отримали можливість мати комерційний статус (зокрема і державні ЗВО) та володіти, користуватися і розпоряджатися майном на праві господарського відання (на праві власності приватні некомерційні організації – ЗВО мали право володіти, користуватися і розпоряджатися своїм майном).

Обмеження ЗВО в обранні зручної для них організаційно-правової форми та комерційного статусу було невірним. Законодавець знайшов у собі сили змінити це. Та з прийняттям Закону України «Про особливості регулювання діяльності юридичних осіб окремих організаційно-правових форм у перехідний період та об'єднань юридичних осіб», а точніше після певного часу з моменту набрання ним чинності державні і комунальні установи, а також некомерційні підприємства, будуть реорганізовані, а право господарського відання та право оперативного управління будуть замінені орендою або узуфруктом. Так, виходячи із положень частини другої статті 17 «Прикінцеві та перехідні положення» названого Закону України правові режими майна – право господарського відання і право оперативного управління будуть нівельовані разом із втратою чинності відповідними статтями 11 і 12 цього Закону (втрачають чинність через три роки з дня введення в дію цього Закону) [1]. Категорія узуфрукта, відома римському праву, проте не пророблена у юридичній та нормативній практиці України.

Не менш глобальні зміни у діяльності і правовому статусі ЗВО з підготовки фахівців з безпеки і оборони, рівно як і інших ЗВО, матиме набрання чинності статтею 14 «Особливості припинення підприємств у перехідний період» названого Закону, якою передбачено перетворення або ліквідацію підприємства, єдиним учасником (засновником) якого є держава або територіальна громада (територіальні громади). Державне комерційне підприємство, казенне підприємство перетворюється в акціонерне товариство, товариство з обмеженою відповідальністю, 100 відсотків акцій (часток) у статутному капіталі якого належать державі, або в державне некомерційне товариство [1]. З приводу такого імперативу слід висловитися, що організаційно-правова форма акціонерного товариства є переважно формою суб'єктів великого бізнесу, а тому закладає основи для подальшого об'єднання кількох ЗВО та інших суб'єктів господарювання; організаційно-правова форма товариства з обмеженою відповідальністю є формою, більш захищеною у порівнянні із іншими, від нападів «рейдерів». Раніше обрання цієї форми рекомендувалося нами

власникам майна приватних ЗВО під час їх реорганізації [2]. Проблема для ЗВО тут полягає в імперативі ліквідації чи реорганізації з часовими обмеженнями (протягом шести місяців з дня введення в дію Закону України «Про особливості регулювання діяльності юридичних осіб окремих організаційно-правових форм у перехідний період та об'єднань юридичних осіб» [1]). В умовах дії правового режиму воєнного стану ЗВО витрачатимуть людські, організаційні і фінансові ресурси на проведення реорганізаційних чи ліквідаційних заходів із проведенням інвентаризації, розробкою нових положень статутних документів, здійсненням реєстраційних дій (при ліквідації двічі) та ін. Крім цього реорганізація державного чи комунального унітарного підприємства (як комерційного, так і некомерційного) в акціонерне товариство вказує на потенційну можливість передачі чи продажу у майбутньому акцій іншим крім держави чи територіальної громади суб'єктам права. А тому загроза «рейдерства» підвищується пропорційно збільшенню кількості акціонерів. У меншій мірі це стосується і товариств з обмеженою відповідальністю, загроза «рейдерства» стосовно яких підвищується пропорційно збільшенню власників часток такого товариства.

Не зовсім вірним є обмеження стосовно організаційно-правових форм для ЗВО, яке існувало раніше. Але так само невірним є і застосування примусової реорганізації ЗВО в умовах війни, що має відбутися у достатньо короткі строки. І ще більш негативним є намагання законодавця у час, не на багато більший за три роки, замінити правовий режим майна – права господарського відання і права оперативного управління не проробленими у праві України конструкціями. Тому учасниками процесу нормопроєктування має бути розроблено, запропоновано і реалізовано значне збільшення строків реорганізації державних, комунальних та інших підприємств (хоча б десять років з моменту скасування правового режиму воєнного стану), скасовано заборону використання правових режимів майна – права господарського відання і права оперативного управління – із доданням до них нових конструкцій, використання яких має бути добровільним, а також повернення і розширення багатоманітності при обранні організаційно-правових форм, форм власності, комерційного чи неприбуткового

статусу із скасуванням норми частини третьої статті 17 «Прикінцеві і перехідні положення» Закону України «Про особливості регулювання діяльності юридичних осіб окремих організаційно-правових форм у перехідний період та об'єднань юридичних осіб» [1]. Ця норма визнає Господарський кодекс України таким, що втратив чинність, з дня введення в дію названого Закону. Але саме Господарський кодекс України визначає забезпечення економічної багатоманітності та рівний захист державою усіх суб'єктів господарювання найпершим загальним принципом господарювання в Україні [3].

Список використаних джерел

1. Про особливості регулювання діяльності юридичних осіб окремих організаційно-правових форм у перехідний період та об'єднань юридичних осіб: Закон України від 09.01.2025 р. № 4196-IX. Офіційний портал Верховної Ради України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4196-20#Text>
2. Деревянко Б.В. Забезпечення прав власників майна приватних ВНЗ при їх реорганізації. Форум права. 2010. № 4. С. 286–291. URL: <https://repository.ndippp.gov.ua/handle/765432198/304>
3. Господарський кодекс України: Закон України від 16.01.2003 р. № 436-IV. Відомості Верховної Ради України. 2003. № 18-22. Ст. 144.

Олена ДЖАФАРОВА,
завідувач кафедри адміністративної діяльності
навчально-наукового інституту № 3
Харківського національного університету внутрішніх справ,
доктор юридичних наук, професор

ОСОБЛИВОСТІ ПІДГОТОВКИ КАДРІВ ДЛЯ СЕКТОРУ БЕЗПЕКИ І ОБОРОНИ

Реалії сьогодення вимагають перегляду багатьох сфер та напрямів функціонування державних інституцій. Особливо гостро постає питання забезпечення національної безпеки та всіх її складових. Велика кількість і різноманітність загроз та ризиків, що несуть небезпеку державній безпеці України зростає і відповідно вимагає бути на крок попереду. Основними суб'єктами, які стоять на «передовій» забезпечення державної безпеки є сили